різні ризики, які вони представляють.

Список використаних джерел:

1. Франчук В. І. Теорія безпеки соціальних систем : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. / В. І. Франчук. – Львів; Одеса : Фенікс, 2020. – 224 с.

2. Крикавський Є.В., Калинець К.С. Вплив корпоративної культури на мотивацію та залученість колективу // Економіка та суспільство, №50, 2023. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2366/228

Пилипченко Вікторія Олегівна,
здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Вдовика В'ячеслав Олегович,
викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Відповідно до ч.3 ст. 7 КПК України зміст та форма кримінального провадження в умовах воєнного стану повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження, з урахуванням особливостей здійснення кримінального провадження, визначених розділом IX-1 Кодексу (Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану).

У разі відсутності технічної можливості доступу до Єдиного реєстру досудових розслідувань, слідчий, дізнавач прокурор виносить постанову про початок досудового розслідування, яка повинна містити відомості, передбачені частиною п'ятою статті 214 КПК України. Відповідні відомості вносяться до ЄРДР за першої можливості. Такі правила передбачені у п. 1 ч.1 ст. 615 КПК України. Слідчий, дізнавач, прокурор зобов'язані винести постанову невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення [1].

Щодо процесуальних строків, то Відповідно до ч.1 ст. 117 КПК України, пропущений в період воєнного стану строк у кримінальному провадженні, може бути поновлений, якщо зацікавлена особа подала клопотання не пізніше 60 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану.

Якщо відсутня об'єктивна можливість виконання процесуальних дій у строки, визначені статтями:

– 221. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення;

– 304. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора, її повернення або відмова відкриття провадження;

– 306. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора під час досудового розслідування;

– 308. Оскарження недотримання розумних строків;

– 376. Проголошення судового рішення;

Згідно з нормативними документами зазначені процесуальні дії мають бути проведені невідкладно за наявності можливості, але не пізніше ніж через 15 днів після припинення чи скасування воєнного стану (п.5 ч.1 ст. 615 КПК України.

Серед основних особливостей кримінального провадження слід виокремити низку пунктів, серед яких:

1. Кримінальне провадження в суді першої інстанції щодо злочинів, за вчинення яких передбачено довічне позбавлення волі, здійснюється колегіально судом у складі трьох суддів, крім здійснення кримінального провадження у суді, в якому до моменту введення воєнного стану та набрання чинності цією частиною було визначено склад суду за участю присяжних. Показання, отримані під час допиту свідка, потерпілого, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді виключно у випадку, якщо хід і результати такого допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації.

2. В умовах дії воєнного стану після складання та підписання повного тексту вироку суд має право обмежитися проголошенням його резолютивної частини з обов'язковим врученням учасникам судового провадження повного тексту вироку в день його проголошення.

3. У разі закінчення строку дії ухвали суду про тримання під вартою та неможливості розгляду судом питання про продовження строку тримання під вартою в установленому цим Кодексом порядку обраний запобіжний захід у вигляді тримання під вартою вважається продовженим до вирішення відповідного питання судом, але не більше ніж на два місяці.

Для більш ефективного розкриття кримінальних правопорушень в умовах війни окрім базової термінології та знань, необхідно враховувати фізичну та психологічну підготовку [2]. Від рівня психологічної підготовленості правоохоронців залежить ефективність виконання службових обов'язків. Вчені вважають, що для досягнення стану психологічної готовності необхідні спеціальні тренінгові прийоми підвищення швидкості мислення, попередній досвід досягнення успішних дій в умовах дефіциту інформації, формування

вміння переключати увагу з однієї інструкції на іншу, формування вміння переключати увагу з однієї інструкції на іншу і прогнозувати [3]. Корисно відпрацювати можливі варіанти дій та знання прийомів при виникненні нетипових ситуацій. Під час виконання службових обов'язків в екстремальних умовах, особливо на окупованих територіях, великого значення набуває розвиток психологічних когнітивних процесів, серед яких: велика кількість уваги, здатність швидко переключати увагу, висока чутливість зорового та слухового аналізаторів, швидкість мислення, пам'ять [4].

В умовах сьогодення констатовано зростання кількості бойової зброї в громадян, що також входить до особливостей кримінальних проваджень в умовах війни. Публічне зіткнення з непокорою правопорушника створює екстремальні умови й потребує від правоохоронця миттєвого прийняття рішення щодо застосування виду поліцейського заходу, своєчасного переходу від превентивного заходу до заходу примусу й навпаки. Трапляються непоодинокі випадки нападу на працівника поліції із погрозою застосування вогнепальної зброї. Такі умови висувають підвищені вимоги до професійної підготовленості особового складу, зокрема в кримінальних провадженнях, сформованості спеціальних рухових умінь і навичок виконання прийомів обеззброєння та силового затримання нападника [4].

Отже, в умовах війни особливостей кримінальних проваджень можна виділяти безліч, але нам вдалося дослідити основні з них. Постійне набуття нових знань, формування професійно важливих умінь і навичок сприятиме якісному виконанню своїх повноважень та розслідуванню всіх кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел:

1. https://syrota.com.ua/blog/osoblyvosti-kryminalnoho - provadzhennia-u-period-voiennoho-stanu/

2. Бондаренко В. В., Хасанов М.Х., Рябуха О.С. Психологічна готовність майбутніх правоохоронців до застосування поліцейських заходів примусу в умовах екстремальних ситуацій. Удосконалення професійної підготовки поліцейських у процесі здійснення стабілізаційних заходів на деокупованих територіях: вимоги сьогодення: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Одеса, 14 квітня 2023 р.).Одеса: ОДУВС, 2023. С. 11–14.

3. Бондаренко В. В., Решко С. М., Шумко Я. В. Особливості формування психологічної готовності поліцейських до застосування поліцейських заходів примусу в умовах воєнного стану. Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 24 листоп. 2023 р.). Київ : НАОУ, 2023. С. 393–396.

4. Захисні дії в разі погрози вогнепальною зброєю. Обеззброєння та силове затримання правопорушника : метод. рек. / [В.А. Дідковський; В.В. Бондаренко, О.В. Кузенков та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. 63 с.

Римарчук Ольга Вікторівна,
доцент кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент
Михайлюк Анна Володимирівна,
здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Військовий конфлікт між Україною та рф змусив усвідомити про нагальну потребу удосконалення положень кримінального процесуального законодавства щодо порядку здійснення досудового розслідування в умовах воєнного стану. Тому Верховна Рада України внесла цілу низку екстрених законодавчих ініціатив щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану. Зупинимося на деяких із них.

1. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо порядку скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або його зміни з інших підстав» від 15.03.2022 р. №2125-IX [1] змінена назва розділу IX-1 КПК України «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції чи заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України» на «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану». Відповідно до ч. 1 ст. 7 КПК України зміст та форма кримінального провадження повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження, проте за умови уведення воєнного стану процесуальний порядок здійснення кримінального провадження повинен відбуватися із урахуванням особливостей, визначених розділом IX-1 КПК України [9].

2. Передбачений особливий порядок початку досудового розслідування у разі відсутності технічної можливість доступу до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР). У такому випадку слідчий, дізнавач або прокурор повинен винести мотивовану постанову про початок досудового розслідування, яка має містити